

Discriminarea de gen in administrația publică din România

Participarea echilibrată pe piața muncii atât a femeilor cât și a bărbaților - în termeni de ocupare, salarizare, promovare și participare la formare continuă - este strâns legată de contextul familial (de aici politicile pentru concilierea vieții profesionale cu cea familială și cea privată), contextul socio-cultural (în cadrul căruia sunt perpetuate stereotipuri sexiste care cel mai adesea limitează accesul femeilor la sfere ale vieții sociale, spre exemplu anumite arii profesionale considerate a fi „natural masculine”) precum și de modul în care puterea economică și politică este distribuită în societate.

Accesul la resursele materiale și financiare, la educație, pe piața muncii și la decizie sunt strâns legate între ele și se influențează reciproc, traducând implicit gradul de democratizare a distribuirii puterii între femei și bărbați, la un moment dat.

O analiză de gen asupra actorilor decizionali care influențează situația economică, socială sau culturală a unei comunități reflectă, la ora actuală, persistența unor raporturi inegale, de cele mai multe ori defavorabile femeilor. Factori culturali, religioși sau biologici au fost deseori invocați pentru a perpetua discriminarea de gen și la nivel de decizie, aceasta conducând la irosirea potențialului de muncă și creativitate a multor femei.

Documente legislative și non-legislative asumate de Uniunea Europeană¹ consacră egalitatea de gen ca un principiu fundamental al Uniunii Europene, subliniind că o participare echilibrată pe criterii de gen la deciziile majore adoptate în domeniile politic și social este vitală pentru dezvoltarea unei reale democrații și contribuie la creșterea economică.

Mai mult, abordarea problematicii egalității de gen în materie de ocupare a forței de muncă evidențiază necesitatea promovării în mod egal a bărbaților și femeilor pe piața muncii precum și în ocuparea posturilor de conducere, ca și garanție a asigurării echității sociale și performanței economice care să conducă la creșterea participării sociale a femeilor la toate nivelurile.

Conform unui recent raport al Comisiei Europene, în ciuda progreselor înregistrate, femeile din Europa sunt în continuare subreprezentate în posturile de conducere atât în politică, cât și în afaceri. La nivelul UE, 24% dintre parlamentari sunt femei – ceea ce reprezintă o creștere cu 16% față de situația înregistrată cu 10 ani în urmă – și aceeași proporție deține posturi ministeriale.

În cadrul administrațiilor centrale ale statelor membre ale UE, femeile ocupă în prezent aproape 33% din posturi la primele două niveluri ale ierarhiei, în comparație cu aproximativ 17% în 1999. Proporția femeilor în posturi similare în cadrul instituțiilor UE s-a îmbunătățit, de asemenea, trecând de la 14% la aproape 20% în cursul aceleiași perioade, cu toate că se pot aduce încă îmbunătățiri semnificative.

În analizele care au fost efectuate la nivel european cu privire la participarea femeilor și a bărbaților la procesul decizional, se scot în evidență mai multe cauze care pot justifica sub-reprezentarea femeilor în poziții decizionale: întâi de toate, stereotipurile de gen și discriminarea precum și segregarea în educație și pe piața muncii.

Începând cu anul 2003, Comisia Europeană a dezvoltat o bază de date on-line cu privire la situația femeilor și a bărbaților în poziții de decizie, aceasta reprezentând un instrument important pentru diseminarea de informații comparabile referitoare la femeile și bărbații aflați în posturi de conducere, pentru următoarele domenii: a) politic; b) administrație publică; c) judiciar; d) afaceri și finanțe; e) parteneri sociali și ONG-uri.

Metodologic, poziția de decizie este definită ca o “poziție din care este posibilă luarea unei decizii sau influențarea unei decizii”.

Actualizarea bazei de date europene, solicitată de Comisia Europeană, are o metodologie de aplicare și un format standard. Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale, prin Direcția Egalitate de Șanse între femei și bărbați este responsabil de comunicarea către Comisia Europeană a informațiilor referitoare la domeniul administrație publică.

Din punct de vedere metodologic, baza de date europeană înțelege prin administrația publică la nivel național, “departamentele guvernului național

conduse de un ministru” iar pozițiile de decizie acoperite sunt primul (după ministru) și al doilea înalt nivel administrativ (aflat sub primul nivel), așa cum sunt ele definite în fiecare stat.

România, în calitate sa de Stat membru al Uniunii Europene, și-a asumat garantarea și promovarea principiului egalității de șanse și de tratament între femei și bărbați prin transpunerea lui în Constituție dar și în legislația națională.

Concret legat de problema accesului echilibrat la poziții decizionale, Legea nr. 202/2002 privind egalitatea de șanse și de tratament între femei și bărbați, republicată, precizează:

„Art. 21.(1) Autoritățile publice, centrale și locale, unitățile economice și sociale, precum și partidele politice și alte entități nonprofit, care își desfășoară activitatea în baza unor statute proprii, promovează și susțin participarea echilibrată a femeilor și bărbaților la conducere și la decizie.

(2) Prevederile alin. (1) se aplică și la nominalizarea membrilor și/sau participanților în orice consiliu, grup de experti și alte structuri lucrative manageriale și/sau de consultanță.

Art. 22. Pentru a accelera realizarea în fapt a egalității de șanse între femei și bărbați autoritățile publice centrale și locale vor adopta măsuri stimulative de reprezentare echitabilă și echilibrată a femeilor și bărbaților în cadrul autorităților decizionale ale partenerilor sociali, cu respectarea criteriilor de competență.”

Starea de fapt in Romania

- 11,7% femei în Parlamentul României (13,3% femei în Camera Deputaților și 7,4% femei în Senat)
- În actualul Guvern, o treime din miniștri sunt femei.

România se situează pe locul 77 din 145 țări analizate, tinzând spre capătul opus al egalității de gen în viața politică, conform Raportului Global al Echilibrului de Gen 2015. Detalii [aici](#).

Ne poziționăm pe locul 60 ca prezență a femeilor în fotolii de ministru și pe locul 95 în privința numărului de femei prezente în Parlament.

Doar 11,7% din membrii Parlamentului sunt femei.

- În România, 66 dintre cei 554 parlamentari sunt femei.
- În Suedia, Finlanda, Olanda, Islanda, Norvegia sau Danemarca peste 40% din membrii Parlamentului sunt femei.
- Dintre țările europene, doar Cipru (10,7%) și Ungaria (10%) au o pondere a femeilor în Parlament mai scăzută decât a României.
- Se înregistrează un ușor progres al prezenței femeilor în Parlament comparativ cu legislativul anterior, în care ponderea femeilor era de 9,65%.

Femeile s-au aflat cel mai des la cârma Ministerului Muncii.

- În ultimii 25 de ani, din cele 19 guverne aflate la conducere, de-a lungul a cinci guvernări nicio femeie nu a condus vreun minister.
- Este vorba de primele trei guvernări de după '89: P. Roman I și II (dec. 1989 - iun. 1990 și iun.- dec. 1990) și Th. Stolojan (oct. 1991 - nov. 1992), iar apoi în timpul guvernelor V. Ciorbea (dec. 1996 - apr. 1998) și R. Vasile (apr. 1998 - dec. 1999).
- Pentru prima dată o femeie a deținut funcția de ministru în timpul guvernării N. Văcăroiu (nov. 1992 – dec. 1996), când Daniela Bartoș a preluat portofoliul Ministerului Sănătății, pentru aproape 4 luni, în anul 1996.

Cel mai des câștigat portofoliu de către politiciene este cel al Ministerului Muncii, pe parcursul a 8 guvernări în ultimii 25 de ani: Isărescu, Năstase, Tăriceanu II, Boc V, Ungureanu, Ponta I, II și III.

Comparativ cu o medie de 20,8% femei în parlamentele lumii, România se află printre codașii clasamentului, cu doar 11,7% femei în Parlamentul României. Aceasta în condițiile în care femeile reprezintă aproape 51% din populația țării. În Uniunea Europeană devansăm doar Cipru și Ungaria ca pondere a femeilor în Parlament, iar în lume ne aflăm pe locul 99 din 141, în urma unor țări precum Turkmenistan, Azerbaidjan, Zimbabwe, Bangladesh, Irak sau Afghanistan. În aceste condiții, România nu reușește să îndeplinească obiectivul privind egalitatea de șanse pentru femei și bărbați din decalogul Obiectivelor de Dezvoltare ale Mileniului. Reușim să ne situăm peste medie doar în cazul ponderii femeilor în Parlamentul European, cu 36,4% eurodeputate față de media europeană de 35,2%.

Motivele pentru slaba reprezentare a femeilor în politică sunt ușor de identificat: prejudecățile și discriminarea, procesul de socializare și mediatizare a femeilor, responsabilitățile familiale, miturile legate de lipsa de calificare, accesul limitat la fonduri pentru campanii – și acestea sunt doar câteva dintre aspectele care lezează participarea femeilor la viața politică românească.

Experiențele statelor dezvoltate ne arată că procentul femeilor angajate în forurile decizionale ale instituțiilor politice și publice nu va crește fără ajutorul unor măsuri specifice, precum cotele de reprezentare, însoțite de campanii de promovare a participării active a femeilor la bunul mers al societății. Cotele minimale de gen, sub diversele lor forme, sunt practici deja legiferate în state europene ca Belgia, Franța, Spania, Norvegia, Finlanda sau Slovenia, iar cote stabilite în statutul partidelor politice găsim în state precum Germania, Suedia, Polonia sau Marea Britanie.

De ce avem nevoie de femei în politică?

Rațiunea grupurilor politice este de a reflecta grupurile sociale majore existente în societate.

Grupurile politice ar trebui să profite de toate resursele din societate, iar experiența femeii este necesară în viața politică. Creșterea gradului de reprezentare a femeilor va permite abordarea unor aspecte specifice vieții femeilor, copilului sau familiei, precum problemele legate de absența politicilor publice în domeniul bonelor, al violenței sau a altor teme tratate periferic în viața publică decizională românească a ultimilor 20 de ani.

Includerea femeilor poate contribui la procesul de democratizare și la creșterea legitimității în democrațiile consolidate.

Argumente economice pentru susținerea prezenței femeilor în viața politică:

La nivelul marilor companii europene, în termeni de mediu de lucru, inovație, responsabilitate și profit, cele mai bune locuri de muncă, atât pentru femei cât și pentru bărbați, sunt oferite de companiile care au inclus un număr mai mare de femei în conducere. Mai mult decât atât, companiile care au o componență de gen echilibrată pot atinge un profit operațional cu 56% mai mare decât cel al companiilor formate doar din bărbați, conform unui studiu al firmei de consultanță McKinsey.

O serie de studii realizate pe companiile americane de top ce apar în Fortune 500 au descoperit că performanțele financiare ale companiilor cu un număr mai mare de femei în conducere sunt mai notabile. Firmele cu trei sau mai multe femei în poziții de top- management se bucură de o mai mare eficiență organizațională decât companiile fără nici o femeie în posturile de leadership. În plus, creșterea numărului de femei manager duce la creșterea inovației în companie.

Impactul egalizării procentajului de femei și bărbați angajați ar avea drept rezultat o creștere de până la 13% a PIB al Uniunii Europene, conform unei simulări condusă de Goldman Sachs.

Alte studii arată că eficiența, inventivitatea, responsabilitatea socială și chiar moralitatea sunt mai mari în cazul firmelor cu femei aflate în funcții de top.

O perspectivă feminină în top management și în conducerea firmelor ar putea conduce la o creștere a responsabilității sociale corporatiste, a grijii față de mediul înconjurător și în general a respectului față de obligațiile morale.

Ar credita românii o femeie pentru postul de Președinte sau de Prim-ministru?

Elveția și Lituania sunt state europene conduse de doamne Președinte. Alte trei țări europene – Marea Britanie, Danemarca și Olanda – sunt reprezentate de regine. Germania și Danemarca au ca premier două doamne. În perioada tulbure a crizei economice, finanțele și economiile europene sunt conduse de nouă doamne ministre în UE-27. La noi de ce nu ar fi posibil?

Teoretic, ar fi. Practica, însă, odată în plus, arată că mai e mult până departe. În Uniunea Europeană, România se află pe ultimele locuri în ceea ce privește numărul femeilor prezente în Guvern, doar trei. La polul opus, țările din nordul și vestul Europei au cel mai mare număr de ministre. Poate nu întâmplător, acestea sunt și cele mai performante din punct de vedere economic.

Camera deputatilor

In tabelul de mai jos putem observa numarul membrilor camerei deputatilor, precum si numarul barbatilor si femeilor pe care o alcatuiesc, acestia avand functiile de: presedinte, vicepresedinte, secretar sau membru.

Strucuri Parlamentare	Numar Membrii	Numar Barbati	Numar Femei
Biroul Permanent	13	12	1
Comisia pentru politică economică, reformă și privatizare	23	23	0
+Comisia pentru buget, finanțe și bănci	33	27	6
Comisia pentru industrii și servicii	18	16	2
Comisia pentru transporturi și infrastructură	22	22	0
Comisia pentru agricultură, silvicultură, industrie alimentară și servicii specifice	35	33	3
Comisia pentru drepturile omului, culte și problemele minorităților naționale	12	10	2
Comisia pentru administrație publică și amenajarea teritoriului	22	19	3
Comisia pentru mediu și echilibru ecologic	20	17	3
Comisia pentru muncă și protecție socială	24	17	7
Comisia pentru sănătate și familie	19	11	8
Comisia pentru învățământ, știință, tineret și sport	26	20	6
Comisia pentru cultură, arte, mijloace de informare în masă	28	24	4
Comisia juridică, de	25	20	5

disciplină și imunități			
Comisia pentru apărare, ordine publică și siguranță națională	27	27	0
Comisia pentru politică externă	21	17	4
Comisia pentru cercetarea abuzurilor, corupției și pentru petiții	17	17	0
Comisia pentru regulament	6	6	0
Comisia pentru tehnologia informației și comunicațiilor	18	18	0
Comisia pentru egalitatea de șanse pentru femei și bărbați	13	7	6
Comisia pentru comunitățile de romani din afara granițelor țării	18	15	3
Comisia pentru afaceri europene	2	18	4
Comisia de validare	29	25	4

- ❖ Din acestia, doar 2 femei detin functia de presedinte a unei comisii, 9 detin functia de vicepresedinte, in timp ce locul de secretar este ocupat doar de 4 femei.

Senat

In tabelul de mai jos putem observa numarul membrilor senatului, precum si numarul barbatilor si femeilor pe care o alcatuiesc, acestia avand functiile de: presedinte, vicepresedinte, secretar sau membru.

Structuri Parlamentare	Numar Membrii	Numar Barbati	Numar Femei
Comisia juridică, de numiri, disciplină, imunități și validări	11	8	3
Comisia pentru constituționalitate, libertăți civile și monitorizare a executării hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului	11	10	1
Comisia economică, industriei și servicii	11	9	2
Comisia pentru buget, finanțe, activitate bancară și piață de capital	11	11	0
Comisia pentru agricultură, silvicultură și dezvoltare rurală	11	10	1
Comisia pentru politică externă	11	11	0
Comisia pentru administrație publică și organizarea teritoriului	11	11	0
Comisia pentru apărare, ordine publică și siguranță națională	11	10	1
Comisia pentru muncă, familie și protecție socială	11	10	1
Comisia pentru învățământ, știință, tineret și sport	11	8	3
Comisia pentru	11	11	0

sănătate publică			
Comisia pentru cultură și media	11	8	3
Comisia pentru drepturile omului, culte și minorități	11	10	1
Comisia pentru egalitatea de șanse	11	10	1
Comisia pentru dezvoltare regională, administrarea activelor statului și privatizare	12	12	0
Comisia pentru cercetarea abuzurilor, combaterea corupției și petiții	11	11	0
Comisia pentru regulament	4	3	1
Comisia pentru afaceri europene	11	8	3
Comisia românilor de pretutindeni	11	10	1
Comisia pentru transporturi și energie	11	11	0
Comisia pentru mediu	10	10	0
Comisia pentru dezvoltare și strategie economică	11	10	0

❖ Din acestia, doar 3 femei detin functia de presedinte a unei comisii, 2 detin functia de vicepresedinte, si doar 2 sunt secretare.

Guvernul

In tabelurile de mai jos este afisat numarul barbatilor si al femeilor aflatii in pozitiile de decizie din fiecare minister.

Minister	Total posturi ocupate	Barbati	Procent %	Femei	Procent %
Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor	1004	422	42,03	582	57,97
Ministerul Finanțelor Publice	2159	926	4,89	1233	57,11
Ministerul Transporturilor	64	33	51,56	31	48,44
Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice	470	206	43,83	264	56,17
Ministerul Sănătății	470	206	43,83	264	56,17
Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale	634	379	59,78	255	40,22
Ministerul Apărării Naționale	54	28	51,85	26	48,15
Ministerul Afacerilor Interne	2838	2504	88,23	334	11,77
Ministerul Afacerilor Externe	106	56	52,83	50	47,17
Ministerul pentru Societatea Informațională	30	19	63,33	11	36,67
Ministerul Justiției	221	65	29,41	156	70,59
Ministerul Educației Naționale	327	105	32,11	222	67,89
Ministerul Economiei	109	64	58,72	45	41,28

Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice	373	176	47,18	197	52,82
Ministerul Culturii	56	34	60,71	22	39,29
Secretariatul General al Guvernului	306	131	42,81	175	57,19
Ministerul Fondurilor Europene	48	13	27,08	35	72,92
Ministerul Tineretului și Sportului	12	6	50,00	6	50,00

În cadrul prezentei analize, termenii utilizați trebuie înțeleși astfel:

- Administrație publică: ne-am însușit accepțiunea dată de Comisia Europeană conceptului de administrație publică la nivel național, respectiv “departamentele guvernului național conduse de un ministru”: ministere și departamente ale Guvernului, conduse de miniștri.
- Grad decizional 1, ce include următoarele funcții (după cea a demnitarului): secretar general, secretar general adjunct, director general, director general adjunct.
- Grad decizional 2, ce include următoarele funcții (după gradul decizional 1): director, director adjunct, șef serviciu, șef birou.
- Nivel de reprezentare A: institutia guvernamentală de la nivel central, respectiv ministerul sau departamentul condus de un ministru.
- Nivel de reprezentare B: unitățile deconcentrate ale ministerelor de la nivel local, instituții aflate în subordinea/autoritatea acestora și alte organe de specialitate organizate în subordinea ministerelor, finanțate în principal din subvenții acordate de la bugetul de stat.
- Funcții asimilate: funcții decizionale specifice unui minister sau altul aflate exclusiv la nivelul de reprezentare B, gradul decizional 2 (stabilite în urma consultării experților din ministerele de resort), care au fost avute în vedere la stabilirea numărului total de poziții de decizie grad 2, nivel B.

Paun Andreea Gabriela

Surse: www.cdep.ro

www.senat.ro

www.mmuncii.ro

www.femeileinpolitica.ro